

Babica znese po šestdeset do osemdeset jajčič v gnoj, smeti in druge nesnažne kraje. Iz jajčic izlezejo ličinke (zapljunki), ki so podobne zeló majhenim belim črvičem, ne imajoč glave niti nog. Te ličinke so zeló požrešne in hitro rastó. V 14 dnéh so dorastle ter se izpremené v bubo, ki je majhenemu, rújastemu sodčeku podobna. V daljnih 14 dnéh prileze iz sodčeka muha, privzdignivši gorenji del kakor pokrovec. Ker se muhe vsako leto po štirikrat plodijo, zaradi tega se proti jeseni zeló razmnožé zlasti okoli hlevov in kuhinj, kjer se najlaže prehranijo. Po zimi poginejo razven nekaterih, ki se poskrijejo v kako zatišje.

I. T.

M r a v l j e.

Neka mati so imeli zelo radovednega sinčeka, Miška po imenu. Necega dne gre Miško na vrt; mati ga tu ugledajo in vprašajo: „Miško, kaj delaš na vrtu?“ „Gledam mravljišče, kako drobne mravlje po njem vrvé.“

„Mravlje so zeló pridne živalce, ali za vrt so tudi škodljive,“ rečejo mati. — „Nu, potlej jih moram takój pokončati,“ odvrne Miško, ter je užé hotel mravlje pobijati.

Mati rekó nato: „Ne tako hitro, Miško! Hočeva jih rajši v posodo pobrati in živalim odnesti, da jih pozobljejo.“

Miško: „Ali mati, če je taka živalca škodljiva, treba jo je umoriti.“

Mati: „Ako se škoda drugače ne more odvrniti, potlej jih smemo hitro in brez trpinčenja pobijati. Mravlje si iščejo hrane in tega jim ne moremo zameriti. Res je tudi, da hrane iskajoč, ne delajo na vrtu samo škode, nego mravlje so tudi koristne.“

Miško: „Kako nam koristijo mravlje?“

Mati: „Mravljinjimi jajci hranimo ptice slavce, prepelice in druge ptice pevke. Od njih dobivamo tudi neko vrst smole, ki jo rabimo v kadilo. Iz mravelj se dela tudi mravski cvet, ki ga po lekarnah prodajajo za nekatere bolezni. A tudi ti jih lahko sebi v izgled rabiš.“

Miško: „Tudi jaz? Tega ne umejem.“

Mati: „To se zna, ako jih posnemaš v pridnosti, delavnosti in trudoljubivosti, kajti mravlje so zeló pridne in delavne živalce. — Vse poletje pridno delajo, da si nabereó živeža za zimo. Mravlje ti naj bodo v izgled, kako moraš tudi ti priden in delaven biti. Delavnost je pol življenja. Zapomni si to, ljubi moj Miško, ter bodi priden in delaven kakor so mravlje in nikoli ti ne bode žal.“

Miško: „Odslej hočem v pridnosti in delavnosti posnemati mravlje ter jih nikoli nečem pobijati.“

P. H.

H r a s t.

Hrast je domače gozdno drevo. Vzraste 20 do 25 metrov in je na parobku večkrat blizu do 2 metra debel, ter doseže starost po več sto let. Hrast ima zeló trden in trpežen les, zato delajo sodarji iz hrastovega lesá doge za sode, kadí, čebre in druge posode. Lepi ravni hrasti se drago prodadó za ladije na morji in stavbe pod vodo. Hrast cvetè predno ozelení, navadno okoli srede meseca maja. Listi imajo kratke peclje in so na obéh stranéh

goli. Želodi so podolgasti orehki, ki stojé v lesnatej skledici, navadno po tri do dvanajst skupaj, ki dozore meseca septembra ali oktobra. Z želodom pitajo prašiče. Ježice in šiške, ki se napravijo, ako osa ježarica list nabode, rabijo se v barvariji. Ježarica namreč s svojim tenkim, zakrivljenim bodalcem vsadi jajce na dno skledice, kjer sedi mlad želod. Vsled te rane se spači plod, ter namesto želoda postane neka gubata stvar, ki se ježica imenuje. Ježice jeseni pocepajo z dreves, ljudje jih pobirajo, zlasti po velikih hrastovih gozdih na Ogrskem, Hrvatskem in v Slavoniji, ter jih prodajajo za strojenje volovskih koč. Druga taka živalca je osa šiškarica, ki se zabada v hraste in dela šiške, rekši: okrogle gladke izrastke z majheno luknjico, skozi katero izleze žuželka. Šiške se rabijo za čreslo in tudi za tinto.

Hrastom škodujejo miši, veverice in šoje, ker seme pobirajo; a tudi divja in goveja živina jim dela mnogo kvare, ker objeda mladike in ogloje skorjo pri mladikah. Treba je tedaj čuvati mlade hrastiče pred divjo in domačo živino.

A. B.

Razne stvari.

Drobtine.

Mladini.

Zgodaj svet ti vse obeta,
Kar srcé si poželi,
Varji brez sadú se sveta,
Sad osreči, cvet slepi!

S.

(Skrb za zdravje.) Ako čutiš, da nijsi zdrav, lézi v postéljo in počivaj. Ne jej ničesar razven dobre juhe. Ako si žejen, pij vodo, a ne preveč mrzle. Ako ti je vroče, pomešaj v vodo malo kisa (jesiha), ter tako pij. Ako ti še nij odleglo, pošlji po izurjenega zdravnika, in varuj se vsakoršnih mazačev, ki potujejo od vasi do vasi, prodajajoč različna zdravila, da takó nevedne ljudi varajo.

Kratkočasnica.

* Sodnik: „Vi ste tedaj óni lopov, ki je v krémi pri županovih ukradel celo pleče (šunko)?“

Tat: „Da, gosp. sodnik, res je, da sem ukradel pleče, tega tudi ne tajim, a samo to prosim, da bi pomislili, da sem bil strašno lačen, in

pleče je tako lepo izgledalo in dobro dišalo; kaj stavim, ako bi bili vi v mojej koži, bogami, da bi bili tudi vi to storili.“

Nekaj za kratek čas.

(Začaran kamen.) Vzemi apnenast kamen in deni ga v kakoršno koli zeló ostro kislino, in kamen se sam o sebi vedno vrti v okrogu.

(Začarana ruta.) Vzemi ruto in reci, da je začarana, ker nema na vsem svetu nihče take rute, da ne bi zgorela, ako jo zažgeš. A ruta ne zgorí, ako jo poprej premočiš z vodo in potlej v špirit pomočiš.

Kmetska vremenska proročanja za veliki srpan.

Če se megla zjutraj v zrak vzdiguje, slabo vreme napoveduje; če pa zemlja meglo posrka, lepo vreme na vrata trka.

Če se avgusta po gorah kadí, kupi si kožuh za zimske noči.

Velike maše solnce dá dosti vina sladkega.

Sv. Jerneja meglice (24.), spiéjo strd za potice.